

Szotyola a padon

Szabályos, színes négyzet a piszkosfehér bérpaloták között. A későnyári fény összefolyik középen, mint víz a sietősen leválasztott fürdőszobák lefolyójánál. A gesztenyefák napsárga foltokat vetítenek a gumifelületre, az egyikben két év körüli kisfiú egyengeti a hangyák útját egy vékony ággal. Üresen leng a hinta, csak a szél kószolgatja ráéروsen az utolsó utas zsebéből kipergő morzsákat. Mintha tölcserből szólna, a 4-es-6-os villamos hangja tompán csorog a térre, a mellékutcák kánonban ismétlik, majd a Röck Szilárd utcai torkolatban végleg elcsitul.

Fárad a nap is: még hagyja, hogy sugaraival pingpongozzanak egy kört a tér házai, hogy aztán átadja a helyét a szürkületnek. Abban a pillanatban, hogy az utolsó narancssárga csík a tetőtér szintje alá csúszik, a Gutenberg Otthon ötödik emeletének saroklakásában felgyullad a villany. Aztán kialszik. Majd újra fel – összesen tízszer. Egy percnyi sötét, majd nyílik a ház kapuja: a csíkot éppen magába szívta az aszfalt, hogy évtizedek óta gyakorolt komótos ártatlansággal hajnalban majd kiengedje.

Alig néhány levegővétel után ugyanígy lép be a nő a játszótérre a Mária utcai bejáraton. Ahogy becsukja a kaput, nyílik a szemközti: a teret kettészelő átló végpontján sárga mel-lény tűnik fel. A férfi udvariasan megkéri a két éves kisfiú szüleit, hogy hagyják el a parkot, napnyugtával be kell zárnia. A nő odaér a rugós lovacskához, megkapaszkodik a műanyag sörényben, bizonytalanul rálép a lábtartóra, és ötvenkilós testének minden erejét megfeszítve átlendíti magát. Otthonkája félrecsúszik a vállán, tekintetét mereven előre szegezi: igyekszik megnyugtatni ziháló mellkasát.

A férfi megvárja, míg a család felszedelőzködik, biccent nekik, ahogy elindulnak a Rákóczi tér felé, és bezárja a játszótér kapuját. Mintha mérnöki kéz vezetné, szigorúan a képzeletbeli átlón lépkedve elmegy a libikóka melletti padhoz, leül, kibontja az ott talált szotyolás zacskót és – mintha állkapcsával csak sétáját folytatná – ütemesen rágni kezd.

A nő közben kiengedi haját, sovány, eres kezével megmarkolja a fogantyút a ló fejénél, és elkezd előre-hátra mozogni. A töredezett, ősz hajszálok egyre nagyobb lendülettel verdesik a vállát, az otthonka alja is fel-felibben, majd a következő mozdulatnál a visszeres lábak-ról leesik a műanyag papucs. Ahogy becsukódnak a mélykék szemek, nyílik a vonalvékony száj, és gurulnak elő az első szavak: „Elringattad a szívemet minden jóval, csupa vágyteli színes szóval, fel is lobbant azonnal a láng.”

A férfi az átlót vizsgálja szemével, közben újra és újra belemarkol a szotyolába. A hámozást már a nyelve végzi, a héjak türelmesen várakoznak a szájüreg egyik szegletében, hogy aztán egy csíkos vászon zsebkendőbe köpje őket. Alig hallhatóan dúdolni kezd: „Jó volt égni az új szerelemben, vágyban, nem a földön, a mennyben jártam, ha a csókod perzselte a szám.”

A nő már szinte áll a lovon, talpa el-elengedi a tartót, az előre-hátra mozgásba kisebb szüneteket tesz, ahogy teli torokból énekl: „Nem, nem, nem! Soha nem, nem, nem!” Hangja megremegteti a bérpaloták ablakait, majd elkopog a mellékutcák kövezetén. Ráncaiban

verejtékcseppek izzanak, most két kezét veszi le a fogantyúról és tárja szét őket, tekintete lyukat éget a Gutenberg Otthon százéves falába: „Én nem leszek sohasem a játékszered!” Ahogy visszazökken, újra behunyja szemét, felsőtestével körözni kezd, egy ütemmel később csatlakozik hozzá a csípő, és mintha a rugós szerkezet is elmozdulna helyéről. Pörög-forog ló és lovása, sóhajtásnyi szünet, és ébred újra a hang: „Jó volt várni az éjt, amíg csendben szállt, míg a két karod engem bezárt, és az égről eltűnik a fény.”

A férfi markol, hámoz, rág, köp – talán egy árnyalatnyival gyorsabban, mint eddig – és figyel. Ő is dúdol tovább, nézi a napsárga foltok láthatatlan helyét a szürke térköveken, ismerős türelemmel vár. Ahogy meghallja, hogy „csókod is a másé lehet, a szerelem csak játék neked”, kiköpi az utolsó adag szotyit, kimérten összegyűri a zsebkendőt, másik kezével előveszi zsebéből kulcscsomóját. Mire feláll a padról, a nő már éppen csak suttogja: „nem leszek játékszered, ha már a mindened nem lehetek, soha én”. Ráborul a ló fejére, haja betakarja a műanyag sörényt, zihál, de lába már keresi is a papucsot. Ahogy belebújik, fejét is felemeli, óvatosan lelép a gumifelületre, megigazítja otthonkáját, és amennyire határozottan csak tud, elindul a kijárat felé. A férfi a kitért kapunál áll, fogja a kilincset, a nő ki-megy, nem néznek egymásra. A férfi kiönti a szotyolahéjat a kukába, utánadobja az üres zacskót, majd kívülről bezárja a parkot, és a Békési utcán elindul következő állomása felé.

A nő imbolygó léptekkel bemegy a sarki éjjel-nappaliba, az eladó felnéz telefonjából, arca felderül, hátranyúl a polcra, és odafordul a nőhöz: – A szokásos szotyola, asszonyom.

Taps

■ Áll a 99-es a Kálvária térnél. Most kanyarodott be a Baross utcáról, menne tovább a Diószegi felé, de lassú fékezés – megáll.

Az utasok türelmesek. A busz hátuljából videó hangjai és harsány kamasznevetés hallatszik, máshol csendben világítanak a telefonok, egy néni lehunyt szemmel ül, botjára támaszkodik. Baloldalt egy pár szotyizik, valami slágert dúdolnak, középen egy férfi kapaszkodik, az ablakon bámul kifelé, alig hallhatóan sóhajt.

Jár a motor, a sofőr két kézzel a kormányra dől, bajsza kimérten emelkedik és süllyed a rágózás üteme szerint. Vár.

Az úttesten egy fiatal fiú, húsz körül lehet, üt, rúg, pörög, forog. Hirtelen mozdulatok sorozata, külső megfigyelőnek érthetetlen koreográfia, a tört ritmusokat rövid, éles kiabálások teszik hangsúlyosabbá. Látszik rajta: ha ez harc, nem első vérig tart, és nem is ez az első napja. Kiszámíthatatlannak tűnik a mozgás, de szigorúan a sávon belül marad, a másik kettőben a szokott tempóban halad a forgalom. Itt azonban semmi: sehol egy autó, mintha a koranyár rózsaszínje magába szívta volna őket, hogy kiköpje majd mindet Kőbányán vagy a Gellérthegyen. A fiú jobb kezében műanyag zacskó, három ujjal fogja, a gyűrűs és a kisujj szabadon játszik, a test többi részéhez csatlakozva vezényeli a belső zenekart.

– Nézd már, az Aladár megint magával verekszik! – szólal meg a szotyizó nő. Párjával együtt kihajolnak az ablakon, de már nem dúdolnak, érzik, más zene szól a srácban, megzavarnák az előadást.

A kamaszok is kikapcsolják a Youtube-ot, odalépnek egy ablakhoz, és röhögnek teli szájjal.

A néni meg-megrebben az élesebb kiabálásoknál, de nem nyitja ki a szemét, a férfi kitértől néz az ellenkező irányba, de a sóhajok ritmusa észrevétlenül összehangolódik a fiú

mozgásával: ahogy Aladár két lábbal elemelkedik a talajtól, telik a tüdő, és ahogy visszaérkezik – gyakran egész testtel –, távozik a levegő. Most már a sofőr is így rágózik.

Jár a motor, Aladár üvölt, inas teste a földhöz verődik, majd fel az égbe. Alkarján forradások, csupasz mellkasának egyik felén egy álló, a másikon egy fekvő nyolcas, házi tetoválás mindkettő.

– Nyissa már ki az ajtót, bátya! Legyen szíves! – szól előre az egyik kamasz, és a menő grimasz mögött látni a reményt, hogy a sofőr nemet mond, a kerék fölött állva valahogy olyan megnyugtató érezni a jármű rázkódását, kint meg csak a váratlan mozdulatok, és Aladárnak hiába is grimaszolna.

A sofőr nem mond semmit, majd óvatosan, mintha kottát lapozna, leállítja a motort, de az ajtókat nem nyitja ki.

Egy elnyújtott, vonyításszerű hang után csendesedik a mozgás, mintha megbicsaklana térd, kifordulna boka, de a végén nem omlik össze a fiú, csak leül törökülésben éppen a buszszal szemben. A szájához emeli a zacskót, mélyet szív belőle, és még le se cseppen a nyála az aszfaltra, felpattan, hátravágja fejét, és ordítani kezd. Gurgulázó, a torok legrejtettebb rétegeiből felszakadó hang, körbefolyja a teret, körbe benzinkutat, buszmegállót, irodaházat, orvosi rendelőt, színházat és könyvtárat, az állateledelboltnál visszatér Aladárhoz, aki – mintha csak a fulladás elől menekülne – kézzel-lábbal kalimpál, fejét rázza, majd hirtelen megmerevedik. Bal lába elől, jobb keze kinyújtva, az utórezgésektől ujjai között még lengedezik a zacskó, szemével mintha keresne valamit a Lujza utcai tűzfalakon.

Kopogtatnak a vezetőfülke ablakán. Egy fekete szemű fiatal férfi az, hátrafésült, vékony szálú, szintén fekete haj, sötétszürke ing, fekete farmer. Fejével az első ajtó felé int, és a sofőr rutinszerű természetességgel ki is nyitja neki.

A férfi leszáll, határozott léptekkel odasétál Aladárhoz, és megáll vele szemben. Bal lába elől, jobb keze kinyújtva, csuklóján hátrébb csúszik az ingujj, elnéz Aladár feje fölött, mintha keresne valamit a Diószegi utcai lombokban. Most a középkorú férfi is elfelejt levegőt venni, a néni tenyere elválk botjától, és abban a pillanatban, ahogy az a busz padlóján koppan, lent megmozdul Aladár. Egyenes vonalon siklik a karja, nem is úzás ez, inkább mintha függőnyt húzna el finoman, majd azonnal nyúlik vissza a fiatal férfi irányába. A tört ritmusok helyébe most egy összefüggő, folytonos mozdulat lép, a férfi pedig tükrözi, bal karral hátra, és ő is előre. Újabb kar csatlakozik, Aladár ballal, a férfi jobbal, nem érnek egymáshoz, mégis mintha egy test mozogna, a térdek rugóznak, majd – akár hulló fallal elől térnének ki – a lábak is ellépnek a helyükről.

Forog a két ember, tekintetük valahol távol, de a testük jelen, és a sofőr még azt is látja, hogy táncukkal nyolcasokat írnak az aszfaltra, talpuk alatt ropog a szotyola.

A következő nyolcas végén a férfi a busz nyitott ajtajához ér, leengedi kezét, és Aladár is megáll. Várnak, szoktatják magukat a mozdulatlansághoz, mint hajósok a szárazföldhöz utazás után. Ahogy a férfi felszáll a buszra, Aladár hátralép a járdára, néznek egymás felé, de csak a hajszalak tetejét ha súrolja a szemük.

A sofőr becsukja az első ajtót, beindítja a motort, és elindul a 99-es a Diószegi felé. Aladár már a tér korlátjának dőlve guggol, amikor a Kőrös utcai megálló magasságában felhangzik az első, bátortalan taps a szotyizó pártól, hogy majd – miután beszállnak a kamaszok, a középkorú férfi és maga a néni is botját ritmusra a padlóhoz koppantva – körbefolyja Külső-Józsefvárost az Orczy úttól a Mátyás térig. Talán épp egy nyolcast formázva.

■ ■ ■

Virágh Szabolcs (1982, Budapest) coachként dolgozik egy alternatív iskolahálózatban, pszichodrámacsoportokat vezet, alkalmanként fordít, és sokat biciklizik. Írásait többek között az Élet és Irodalom, a Prae, a Palócföld, a KULTer.hu és a Tiszatáj közölte.